

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Kateřina Kaňová

Mladiství jako účastníci přestupkového řízení

Bakalářská práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Mladiství jako účastníci přestupkového řízení vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 79 745 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 31.3. 2023

.....

Kateřina Kaňová

Poděkování

Na začátku práce bych ráda poděkovala JUDr. Soně Pospíšilové, Ph.D., za cenné rady a odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Úvod.....	5
1. Vymezení základních pojmů.....	7
1.1. Přestupek.....	7
1.2. Mladiství.....	8
1.3. Správněprávní odpovědnost za přestupek.....	9
1.4. Přestupkové řízení.....	10
1.4.1. Subjekty a účastníci přestupkového řízení.....	10
2. Správní trestání mladistvých.....	13
2.1. Správní trest.....	13
2.2. Ochranné opatření.....	14
2.3. Příkaz, příkaz na místě.....	15
3. Subjekty přestupkového řízení.....	17
3.1. Správní orgán.....	17
3.2. Účastníci řízení.....	18
3.3. Další osoby podílející se na řízení.....	20
4. Účastenství mladistvých na přestupkovém řízení a jejich zastoupení.....	21
4.1. Zákonný zástupce.....	22
4.2. Opatrovník.....	23
4.3. Orgán sociálně-právní ochrany dětí.....	25
4.4. Zmocněnec.....	27
4.5. Procesní úkony v řízení s mladistvým účastníkem.....	28
4.5.1. Právo na vyrozumění o zahájení přestupkového řízení.....	29
4.5.2. Právo dát se zastupovat, zvolit si zmocněnce.....	29
4.5.3. Právo na ústní jednání.....	30
4.5.4. Právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení.....	31
4.5.5. Právo nahlížet do spisu.....	32
4.5.6. Právo podat opravné prostředky.....	33
Závěr.....	34
Zdroje.....	36
Shrnutí.....	40
Abstract.....	40
Klíčová slova.....	41
Keywords.....	41

Úvod

V této bakalářské práci se budu věnovat mladistvým osobám jako účastníkům přestupkového řízení. Zvláštní právní úprava této problematiky vyjadřuje potřebu zákonodárce věnovat zvýšenou pozornost mladistvým osobám a preventivně na ně působit, s cílem omezit páchaní protiprávních činů mladistvými.

Prvek ochrany mladistvých nalezneme na mezinárodní úrovni ve sdělení č. 104/1991 Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte v čl. 40 odst. 1. Tento článek konkrétně zakotvuje „*právo dítěte obviněného, obžalovaného nebo uznaného vinným z porušení trestního práva na takové zacházení, které rozvíjí smysl dítěte pro důstojnost a čest, které znovu posiluje úctu dítěte k lidským právům a základním svobodám jiných a bere ohled na věk dítěte, napomáhá znovuzачlenění a zapojení dítěte do prospěšného působení ve společnosti,*“¹ Dalším výchozím pramenem právní úpravy je sdělení č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. Jde o mezinárodní smlouvu, která upravuje v čl. 6 právo na spravedlivý proces provedený spravedlivě, veřejně, v přiměřené lhůtě, nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem. Kromě soudů se toto ustanovení aplikuje i na správní orgány, rozhodující v řízení o přestupku.²

Na vnitrostátní úrovni je zvláštní ochrana mladistvých zaručena v čl. 32 odst. 1 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (dále jen Listina základních práv a svobod). Pro tuto bakalářskou práci je podstatný také čl. 37 odst. 2, který obsahuje „*právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy ...*“³ Na zákonné úrovni je problematika účastenství mladistvých osob v přestupkovém řízení obsažena v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon věnuje mladistvým ustanovení hlavy IX., které se zabývají pojmem mladistvý, ukládáním správního trestu mladistvému a speciálními podmínkami pro jejich ukládání.

Cílem bakalářské práce je uceleně charakterizovat problematiku účastenství mladistvých osob v přestupkovém řízení, a zároveň ji odlišit od účastenství osob zletilých. Prvním z dílčích cílů je charakterizovat postavení zástupců mladistvých a vymežit jejich

¹ Čl. 40 odst. 1 sdělení č. 104/1991Sb., sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte.

² Termín „soud“ uvádí český překlad. Originální anglické znění pracuje s pojmem „tribunál“, který lze vykládat i ve vztahu k rozhodování ve veřejné správě.

³ Čl. 37 odst. 2 usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

vystupování v průběhu celého přestupkového řízení. Druhým dílčím cílem je specifikovat procesní úkony v přestupkovém řízení s mladistvým účastníkem.

Text bakalářské práce bude zpracován s cílem zodpovědět základní výzkumnou otázku „Jak se mohou mladistvé osoby podílet na přestupkovém řízení?“. Obsah práce bude rozčleněn do čtyř kapitol. První kapitola se bude věnovat základním pojmům, jako je mladistvý, přestupkové řízení nebo přestupek. Druhá kapitola bude vymezovat základní hmotněprávní úpravu správního trestání, formou správní trestů, ochranných opatření, příkazu a příkazu na místě, a jeho odlišností v případě správního trestání mladistvých osob. Následující kapitola bude věnována konkrétněji správnímu orgánu příslušnému k rozhodování o přestupku spáchaném mladistvou osobou, účastníkům řízení a dalším osobám podílejícím se na řízení. Poslední kapitola zodpoví dílčí otázky „Jaké mají mladistvé osoby v přestupkovém řízení procesní práva?“ pomocí rozboru jednotlivých procesních úkonů. Dále budou v této kapitole vyřešeny dílčí výzkumné otázky „Z jakých důvodů musí být mladistvá osoba v přestupkovém řízení zastupována? a „Jaké mají zástupci mladistvých osob v řízení pravomoci?“

Při zpracování bakalářské práce využiji z hlediska metodologie především teoretické metody výzkumu. První z nich je metoda výzkumu případovou studií, jelikož se budu věnovat konkrétnímu, časově a prostorově ohraničenému tématu, tedy současné právní úpravě mladistvých osob jako účastníků přestupkového řízení na území České republiky. Dále využiji metodu analýzy, pomocí níž rozeberu aktuální právní úpravu jednotlivých institutů. V dílčích částech využiji metodu synchronní komparace k porovnání a odlišení účastenství mladistvé a zletilé osoby v přestupkovém řízení.

Ke zpracování bakalářské práce využiju odbornou literaturu. Za stěžejní považuju zejména odbornou literaturu od autorů H. Práškové, K. Frumarové a Z. Fialy. Dále budu čerpat z aktuální právní úpravy za použití související komentářové literatury, judikatury Ústavního soudu, Nejvyššího správního soudu, krajských soudů a odborných článků.

Bakalářská práce je zpracována v souladu s právními předpisy platnými a účinnými k 31.3.2023.

1. Vymezení základních pojmů

V této kapitole se budu věnovat uvedení do tématu bakalářské práce z hmotněprávního pohledu. Budou v ní popsány výchozí pojmy, které nám říkají, co je to přestupek, kdo je mladistvým pachatelem přestupku nebo co je přestupkové řízení.

Zákonná úprava základních pojmů je provedena v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen přestupkový zákon), ve kterém najdeme dále popisované základní pojmy. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. července 2017.

1.1. Přestupek

Pojem přestupek můžeme charakterizovat jako tzv. legální pojem, který má svou definici v právním předpise.⁴ Konkrétním právním předpisem, který pojem přestupek definuje, je přestupkový zákon. Přestupkový zákon popisuje přestupek jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*“.⁵ Definice v sobě zahrnuje pozitivní i negativní vymezení. Negativní vymezení je vloženo do části definice „... *nejde-li o trestný čin*“, z něhož lze vyvodit, že společensky škodlivé protiprávní činy vykazující znaky trestného činu nelze stíhat v přestupkovém řízení, pouze v řízení trestním. Zbývající část definice zahrnuje pozitivní vymezení pojmu tzv. generální klauzulí, na kterou navazují přesněji vymezené skutkové podstaty přestupků upravených speciálními právními předpisy.

Abychom mohli považovat společensky škodlivý protiprávní čin za přestupek, musí dojít k současnému naplnění všech znaků vyplývajících ze zákonné definice pojmu. Z materiálního znaku přestupku dovozujeme, že pachatel svým jednáním dosáhne minimálního stupně škodlivosti pro společnost.⁶ Dalším znakem, který musí být splněn pro označení protiprávního jednání za přestupek, je jeho výslovné pojmenování zákonem. Formálním znakem je skutková podstata, která pomocí typových znaků rozlišuje konkrétní přestupky od sebe navzájem na základě objektu, objektivní stránky, subjektu a subjektivní stránky⁷. Poslední znak, který musí být naplněn, je, že protiprávní jednání nesmí naplňovat znaky trestného činu, aby mohlo být označeno za přestupek, spočívající zejména v míře společenské škodlivosti.⁸

⁴ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní trestání. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, str. 24.

⁵ § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, str. 98.

⁷ FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, str. 66.

⁸ MARTON, Michal, GONSIOROVÁ, Barbora. Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi. Praha: Leges, 2017, str. 29.

1.2. Mladiství

Přestupkový zákon charakterizuje v § 55 mladistvou osobu jako toho, „*kdo v době spáchání přestupku dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku*“.⁹ Okamžikem, který je považován za dovršení patnáctého roku, je následující den po dni patnáctých narozenin. Takto vymezeným osobám je v souvislosti s jejich rozumovou a mravní vyspělostí věnována zvláštní péče společnosti, která se „*...projevuje důrazem na ochranu osobnosti a dalšího vývoje mladistvého při určování druhu správního trestu a jeho výměry ...*“.¹⁰ Výjimku z poskytování zvláštní péče má mladistvá osoba, která je podnikající fyzickou osobou, a v této souvislosti se dopustila přestupkového jednání.¹¹ K přestupkovému jednání s mladistvou podnikající osobou se využijí ustanovení přestupkového zákona o podnikající fyzické osobě.

V praxi se setkáváme s hranicí dvaceti let, kterou lze označit jako věk blízký věku mladistvého, a umožňuje správnímu orgánu posuzovat věk pachatele přestupku jako polehčující okolnost uvedenou v § 39 písm. a) přestupkového zákona.¹² Toto nepsané pravidlo využije správní orgán i v případě, kdy osoba dosáhne zletilosti v době probíhajícího přestupkového řízení. Při uložení správního trestu za přestupek osobě blízké věku mladistvého může správní orgán k této skutečnosti přihlídnout a uložit nižší trest. Na druhou stranu z procesního hlediska zaniká povinnost vystupovat v řízení orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo zákonnému zástupci, jak uvedl i Nejvyšší správní soud: „*Je-li vedeno přestupkové řízení proti mladistvému ve smyslu § 19 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který v době projednávání přestupku dovršil 18 let, není namístě použití procesních záruk uvedených v § 74 odst. 1 citovaného zákona (tj. vyrozumění zákonných zástupců a orgánu sociálně-právní ochrany dětí)*“.¹³

Přestupkový zákon v § 18, 19 a judikatura Nejvyššího správního soudu nám říká, že přiznává-li zákon mladistvé osobě odpovědnost za přestupkové jednání, přiznává mu i plnou procesní způsobilost v přestupkovém řízení.¹⁴ Příčetná mladistvá osoba je tudíž v rámci řízení způsobilá nabývat práva a plnit své procesní povinnosti. V tomto případě přestupkový zákon vylučuje odpovědnost za přestupkové jednání pouze u osob, které nedosáhly patnáctého roku věku, nebo u osob, které spáchaly protiprávní čin v době

⁹ § 55 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹¹ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní trestání. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, str. 37.

¹² Tamtéž, str. 37.

¹³ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.7. 2014, č. j. 4 As 77/2014-33.

¹⁴ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.1. 2010, sp. zn. 5 As 65/2009-39.

své nepříčetnosti¹⁵. Nepříčetností rozumíme duševní stav pachatele přestupku, který má z důvodu duševní poruchy omezenou schopnost rozpoznat protiprávnost svého jednání nebo schopnost ovládnout své jednání, anebo obě z nich. Z odpovědnosti za přestupek nebude vyloučená osoba, která se do stavu nepříčetnosti přivedla sama, byť i z nedbalosti, požitím návykové látky, jako je alkohol, omamné nebo psychotropní látky.

V zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen občanský zákoník) se setkáme v § 37 s institutem přiznání svéprávnosti nezletilému, který se však pro účely správního trestání nepoužije.¹⁶ Dochází zde k rozlišení posouzení osoby mladistvé prostřednictvím soukromého a veřejného práva. S tím souvisí poskytování zvláštní péče osobám mladistvým v přestupkovém řízení, která klade důraz na ochranu osobnosti a další vývoj mladistvého, o kterou nesmí být mladistvý ochuzen v souvislosti s přiznáním svéprávnosti.

1.3. Správněprávní odpovědnost za přestupek

Správněprávní odpovědnost je institut, jehož úkolem je „zajistit bezporuchový, ničím nerušený výkon veřejné správy, a tím přispívat k zajištění jejich úkolů a cílů.“¹⁷ Takto vymezená odpovědnost vzniká porušením zákonem uložené povinnosti. Účelem správněprávní odpovědnosti je stanovit důsledky pro toho, kdo porušil povinnosti uložené normou správního práva, ve formě správního trestu. Subjektem příslušným k vyvozování správněprávní odpovědnosti je správní orgán. Správním orgánem se rozumí podle správního řádu, k němuž je přestupkový zákon ve vztahu speciality, „*orgán moci výkonné, orgán územních samosprávných celků a jiných orgánů, PO a FO, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy*“.¹⁸ Obdobné vymezení pojmu správní orgán obsahuje soudní řád správní, který správní orgán popisuje jako „*orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických nebo právnických osob v oblasti veřejné správy*.“¹⁹ Správní řád pojem správního orgánu definuje z širšího pohledu, na rozdíl od soudního řádu správního, který přiřazuje správnímu orgánu jednu konkrétní činnost, a to rozhodování o právech a povinnostech.

K vyvození správněprávní odpovědnosti pachatele za přestupek dochází na základě zásady odpovědnosti za spáchání přestupku. Tato zásada nám říká, že správní trest

¹⁵ § 18 a § 19 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

¹⁷ FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, str. 24.

¹⁸ § 1 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

za spáchaný přestupek může být správním orgánem uložen jen pachateli, kterému jeho spáchání bylo v přestupkovém řízení prokázáno. U pachatele přestupku, který je fyzickou osobou, je nutné naplnit i podmínky věku, přičetnosti a zavinění. Co se týče zavinění, postačuje pro vznik správněprávní odpovědnosti za přestupek zavinění ve formě nedbalosti, pokud zákon nestanoví v konkrétní skutkové podstatě přestupku povinnost zavinění ve formě úmyslu.

Zánik správněprávní odpovědnosti za spáchaný přestupek se váže ke konkrétním důvodům. Jejich taxativní výčet uvádí přestupkový zákon v § 29. Jedná se o smrt fyzické osoby, která je pachatelem přestupku, zánik právnické osoby bez právního nástupce, vyhlášení amnestie prezidentem republiky nebo uplynutí promlčecí doby. Délka promlčení lhůty je přestupkovým zákonem § 30 stanovena na dobu 1 roku nebo 3 let.

1.4. Přestupkové řízení

Přestupkové řízení je zvláštní druh správního řízení, které je vedeno podle zvláštního zákona – přestupkového zákona, který se odchyluje od obecné právní úpravy správního řízení obsažené v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen správní řád). Přestupkový zákon je ve vztahu speciality ke správnímu řádu, a proto se správní řád použije jen v mezích § 1 odst. 2. Z § 1 odst. 2 správního řádu plyne, že se *jeho jednotlivá ustanovení použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.*²⁰ Účelem řízení o přestupku je zjistit, zda se stal určitý skutek, zda tento skutek naplňuje znaky přestupku, kdo je pachatelem tohoto přestupku, za jakých okolností jej pachatel spáchal, a případně určit druh a výměru správního trestu nebo ochranného opatření, které budou pachateli přestupku uloženy.²¹

1.4.1. Subjekty a účastníci přestupkového řízení

Hlavním subjektem přestupkového řízení je správní orgán s věcnou, místní a funkční příslušností²², který vede přestupkové řízení a rozhoduje o vině a trestu za spáchané protiprávní jednání. Dalším subjektem přestupkového řízení jsou účastníci řízení. Do výčtu účastníků přestupkového řízení řadíme obviněného, poškozeného nebo vlastníka věci. Účastníkem řízení může být fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Dalšími subjekty, které se podílejí na řízení jsou svědci, znalci, orgán sociálně-právní

²⁰ § 1 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní právo procesní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 416.

²² Blíže upraveno v § 60–62 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

ochrany dětí, zákonný zástupce nebo opatrovník v případě přestupkového řízení s mladistvou osobou.

Účastník k tomu, aby mohl být účastníkem přestupkového řízení a činit v něm procesní úkony, musí mít právní subjektivitu a procesní způsobilost. Právní subjektivitu má podle občanského zákoníku ten, kdo je způsobilý mít v právních vztazích práva a povinnosti. Fyzická osoba této způsobilosti nabývá narozením a pozbývá jí smrtí.²³ Procesní způsobilost k samostatnému provádění úkonů v řízení má podle § 29 správního řádu každý v mezích svéprávnosti, která je mu přiznávána. Jestliže subjekt procesní způsobilost nemá nebo je omezena, např. z důvodu nedostatku věku, musí být v přestupkovém řízení zastoupen zákonným zástupcem, zmocněncem nebo opatrovníkem.

K posouzení, zda osoba je či není osoba účastníkem přestupkového řízení, dále slouží institut přičetnosti. Přestupkový zákon pojem přičetnost nedefinuje, avšak jeho definici lze dovodit z § 19 přestupkového zákona, který se zabývá pojmem nepřičetnosti. Ke stanovení, zda se pachatel přestupku nachází ve stavu nepřičetnosti, nebo se ve stavu nepřičetnosti nacházel v době spáchání přestupku, dovodil Nejvyšší správní soud několik kritérií. *„Prvním kritériem nepřičetnosti je duševní porucha, která bývá definována jako různé odchylky prožívání a chování jedince od normy. Taková odchylka může trvat i jen krátkou dobu (např. u epileptických záchvatů) nebo být stavem dlouhodobým či trvalým (např. senilní demence, oligofrenie). Dalším kritériem je nedostatek schopnosti rozpoznávací (intelektuální, rozumové) nebo ovládací (volní určovací); k nepřičetnosti stačí nepřítomnost kterékoliv z nich. ... O nepřičetnosti lze hovořit pouze v případě, že duševní porucha existovala v době jednání.“*²⁴ K závěru, že je osoba nepřičetná, postačuje naplnění pouze jedno z uvedených kritérií.

Pachatel přestupku, u nějž se nepřičetnost prokázala znaleckým posudkem provedeným znalcem z oboru psychiatrie, je vyvázán z odpovědnosti za spáchání přestupku. Výše uvedené však neplatí v případě, že se pachatel do stavu nepřičetnosti přivedl sám požitím návykové látky.²⁵ V tomto případě nedojde k vyloučení odpovědnosti pachatele za spáchaný přestupek.

K postavení účastníka přestupkového řízení se váže řada procesních práv a povinností. Mezi procesní práva účastníků řízení můžeme zařadit právo být poučen o procesních

²³ Blíže § 15 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. března 2011, č.j. 4 Ads 67/2010-111.

²⁵ „návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“ (§ 19 zákona č. 250/2016 o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů)

právech a povinnostech, právo hájit se sami nebo za pomoci advokáta či jiné osoby v postavení zmocněnce, právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy, právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, právo nahlížet do spisu nebo právo na podání odvolání. Naopak k povinnostem účastníka řízení patří povinnost provádět procesní úkony ve stanovených lhůtách, povinnost označit důkazy na podporu svých tvrzení nebo povinnost dostavit se na předvolání ke správnímu orgánu.

2. Správní trestání mladistvých

Správní trestání můžeme charakterizovat jako postup příslušného správního orgánu v řízení, jehož cílem je uložit opatření formou správního trestu pachateli přestupku, které mu působí újmu. Uložený správní trest plní především funkci represivní ve vztahu k pachateli přestupku a funkci preventivní ve vztahu k společnosti. Při ukládání správního trestu musí správní orgán dodržovat zákonem stanovené podmínky, které zajišťují ochranu ústavně garantovaných práv jednotlivců. Zákonem, který stanoví podmínky pro uložení správního trestu, je především přestupkový zákon obsahující obecný výčet správních trestů a pravidla pro jejich uložení. Mezi správní tresty podle § 35 přestupkového zákona řadíme napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty a zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Nejčastěji je správní trest za spáchaný přestupek ukládán v rozhodnutí, vydaném správním orgánem, který vedl příslušné přestupkové řízení. Vedle uložení správního trestu může správní orgán rozhodnout o uložení kombinace správního trestu a ochranného opatření.

2.1. Správní trest

Účelem přestupkového řízení s mladistvým obviněným je, že správní orgán vydání rozhodnutí o spáchaném přestupku, v němž uloží správní trest nebo ochranné opatření mladistvému pachateli přestupku. V přestupkovém řízení s mladistvou osobou nestanovuje přestupkový zákon žádné omezení ve výčtu správních trestů, které lze uložit za spáchaný přestupek. „*Proto je třeba zvláště dbát na přiměřenost správního trestu a na výchovný a preventivní účinek vhodného trestu.*“²⁶ Na což myslí přestupkový zákon, který v § 56 říká, *že při ukládání správního trestu mladistvému se přihlíží k jeho osobnosti včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, jakož i k jeho osobním poměrům tak, aby jeho další vývoj byl co nejméně ohrožen.*²⁷

Jak již zmiňuji výše, výčet správních trestů pro mladistvé páchatelky přestupky se neodlišuje od správních trestů ukládaných zletilým pachatelům. Existují však u jednotlivých správních trestů určité odlišnosti nebo omezení pro jejich uložení mladistvému pachateli. Pokud správní orgán uloží správní trest ve formě pokuty, musí být dodrženo omezení stanovené zákonem v § 57, z něhož vyplývá, že pokuta uložená mladistvému pachateli přestupku je snížena na polovinu z její horní hranice, přičemž nesmí přesáhnout hodnotu 5 000 Kč. Toto omezení neplatí v případě mladistvé podnikající osoby. Správní trest zákazu

²⁶ PRÁŠKOVÁ, H. Přestupkové právo. 2. vydání. Praha: Leges, 2022, str. 335.

²⁷ § 56 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

činnost podle § 58 lze uložit mladistvému pachateli jen za podmínky, že mu nebrání v přípravě na budoucí povolání a nejdéle na dobu 1 roku. Přestupkový zákon umožňuje správnímu orgánu od uložení správního trestu upustit, „*jestliže k povaze spáchaného přestupku a k dosavadnímu způsobu života mladistvého lze důvodně očekávat, že uložení omezujícího opatření zajistí jeho nápravu lépe než správní trest.*“²⁸

2.2. Ochranné opatření

Vedle správního trestu uloženého pachateli správním orgánem za spáchaný přestupek, lze uložit i ochranné opatření. „*Hlavním účelem ochranných opatření není potrestání pachatele, ale prevence páchaní další protiprávní činnosti.*“²⁹ Přestupkový zákon v § 51 dělí ochranná opatření na omezující opatření a zabránění věci nebo zabránění náhradní hodnoty.

Smyslem omezujících opatření je zabránit pachateli v opakovaném páchání přestupků. Výčet omezujících opatření v § 52 přestupkového zákona obsahuje „*zákaz navštěvovat určená veřejně přístupná místa a místnosti, ve kterých se podávají alkoholické nápoje nebo se konají veřejně tělovýchovné, sportovní nebo kulturní akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování.*“³⁰

Takto vymezené omezující opatření lze uložit za přestupky proti občanskému soužití, proti pořádku ve státní správě, proti pořádku v územní samosprávě a proti veřejnému pořádku. V případě mladistvé osoby by se mohlo jednat konkrétně o přestupek ublížení na zdraví, podání nepravdivé svědecké výpovědi v přestupkovém řízení nebo rušení nočního klidu. Správní orgán může uložit omezující opatření pouze po dobu 1 roku, a zároveň je oprávněn provádět kontrolu na dodržování uloženého omezujícího opatření za součinnosti Policie ČR a obecní policie, vztahuje-li se omezující opatření na její správní obvod.³¹ Při ukládání omezujícího opatření mladistvému nesmí správní orgán omezit mladistvého v případě na budoucí povolání.

Naproti tomu účelem ochranných opatření zabránění věci nebo zabránění náhradní hodnoty je zamezit pachateli v opakovaném páchání přestupku s konkrétní věcí, která je předmětem zabránění. Správní orgán je tedy oprávněn zabrat věc, která náleží mladistvému pachateli a

²⁸ § 59 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (3. doplněná verze, aktualizována ke dni 1. února 2022) [online]. www.mvcr.cz [cit. 26.2.2023]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/pruvodce-novou-upravou-prestupkoveho-prava.aspx>

³⁰ § 52 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Odst. 3, 4 a 6 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

s níž se tento mladistvý pachatel dopustil spáchání přestupku, ale i věc, která pachateli nepatří.

Pro ukládání ochranných opatření mladistvým pachatelům neexistuje speciální zákonná úprava, tudíž správní orgán vychází ze stejných ustanovení jako v případě zletilého pachatele přestupku. Zároveň se správní orgán při ukládání ochranného opatření nesmí odchýlit od zásady individualizace ochranného opatření a zásady přiměřenosti.

2.3. Příkaz, příkaz na místě

Odlišnost ve správním trestání s mladistvou osobou najdeme v rámci zkráceného řízení v rozhodování formou příkazu. Rozhodovat formou příkazu umožňuje správnímu orgánu zjednodušit, zrychlit a zefektivnit přestupkové řízení.³² Dojde zde tedy k naplnění zásady procesní ekonomie správního řízení. Správní orgán je oprávněn vydat příkaz v případě, že považuje skutkové zjištění vyplývající se spisového materiálu týkajícího se spáchaného přestupku za dostatečné. Takto vydaný příkaz se stane pravomocným po uplynutí lhůty určené k podání opravného prostředku. V případě, že správní orgán ukládá správní trest mladistvému pachateli ustanovení § 90 odst. 1 přestupkového zákona o rozhodování příkazem nepoužije, jelikož to přímo vylučuje § 90 odst. 2 přestupkového zákona. Rozhodování o uložení správního trestu mladistvému formou příkazu je vyloučeno především z důvodů, že by nebylo možné poskytnout mladistvému zvláštní péči, která je mu ústavně garantována. A zároveň nemusí být mladistvý schopen rozpoznat následky svého jednání ve zkrácením řízení, v němž se rozhoduje formou příkazu.

Dalším druhem zkráceného řízení je příkazní řízení s vydáním příkazu na místě. Rozhodování příkazem na místě spočívá v tom, že k potrestání pachatele přestupku ve formě pokuty dojde ihned po dostatečném prokázání skutkového stavu. Zároveň musí přítomný obviněný pachatel přestupku souhlasit s touto formou projednání přestupku, s právní kvalifikací, s výší uložené pokuty a s tím, že se proti příkazu na místě nelze odvolat.³³ V případě, že některá z uvedených podmínek není naplněna, je správní orgán povinen přestupek projednat ve standardním přestupkovém řízení.

Na základě splnění těchto podmínek je příslušný správní orgán oprávněn vydat pachateli přestupku příkazový blok, kterým mu uloží pokutu, jakož to jediný správní trest, který lze touto formou rozhodnutí uložit. Maximální výše pokuty, kterou lze příkazem na místě uložit nesmí přesáhnout hranici 10 000 Kč. V případě, že se vydává příkazový blok mladistvé

³² FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, str. 194.

³³ § 91 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

osobě je maximální výše pokuty snížena na 2 500 Kč, nejedná-li se o podnikající mladistvou fyzickou osobu.³⁴ Pakliže obviněný z přestupku souhlasí s uložením pokuty ve formě příkazu na místě, potvrdí to podpisem příkazového bloku, který se tímto úkonem stane pravomocným a vykonatelným. Proti příkazu vydaného na místě nelze využít žádný opravný prostředek. Pro případ, že pachatel přestupku není schopen uhradit uloženou pokutu na místě, je mu oprávněnou úřední osobou vydán příkazový blok na peněžitou povinnost na místě nezaplacenou, společně s poučením o způsobu zaplacení a dobou splatnosti.

*„K vydání příkazu na místě jsou příslušné ty správní orgány, které jsou příslušné k řízení o přestupcích, a to prostřednictvím k tomu pověřených úředních osob.“*³⁵ Další orgány příslušné k rozhodování o přestupcích formou příkazu na místě jsou mj. orgány Policie ČR nebo strážníci obecní policie.³⁶ Do pravomoci orgánů Policie ČR a obecní policie patří rozhodovat formou příkazu na místě např. v oblasti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích. Mladistvé osoby se v této oblasti mohou dopouštět přestupků např. nedodržením zákazu podle § 54 odst. 1, zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vstupovat do vozovky mimo přechod pro chodce, je-li v blízkosti do 50 m. Dále může mladistvý spáchat přestupek v pozici cyklisty porušením ustanovení v § 57 a § 58 zákona o silničním provozu.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ POSPÍŠILOVÁ, Soňa. Specifika příkazního řízení o přestupku s vydáním příkazu na místě. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, VALDHANS, J (eds.). Řízení o přestupcích (nejen) z pohledu správních orgánů a správních soudů. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2019, s. 320.

³⁶ § 91 odst. 2 písm. a), e) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

3. Subjekty přestupkového řízení

Hlavními subjekty přestupkového řízení jsou správní orgán, který je pověřený vedením řízení o přestupku a rozhodnutím o vině a trestu za spáchaný přestupek, a účastníci přestupkového řízení – obviněný, poškozený a vlastník věci. Dalšími subjekty přestupkového řízení mohou být osoby přímo postižené spáchaním přestupku, svědci, znalci a další. V případě, že je řízení o přestupku vedeno proti mladistvému, jsou to také zákonný zástupce, opatrovník a orgán sociálně-právní ochrany dětí.

3.1. Správní orgán

Úkolem správního orgánu v přestupkovém řízení je zahájit řízení z moci úřední o každém přestupku, o němž se dozví, vést řízení a rozhodnout o vině a trestu za spáchaný přestupek. Vedením přestupkového řízení je pověřen věcně, místně a funkčně příslušný správní orgán. Věcně příslušný správní orgán k projednání přestupku bude zpravidla, podle § 60 odst. 1 a 2 přestupkového zákona, obecní úřad nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Co se týká funkční příslušnosti, ta je přestupkovým zákonem upravena v § 61 a umožňuje starostovi obce zřídit komisi pro projednávání přestupků, která bude projednávat přestupky namísto obecního úřadu. Komisi náleží projednávat přestupky vymezené zákonem nebo pouze přestupky, které jsou starostou určeny při zřízení komise.³⁷ Místní příslušnost k vedení přestupkového řízení je upravena v § 62 přestupkového zákona, v něm jsou vymezena čtyři pravidla, podle nichž se určuje. První a nejčastější pravidlo k určení místní příslušnosti správního orgánu říká, že *„k řízení je místně příslušný správní orgán, v jehož obvodě byl přestupek spáchan.“*³⁸ Následující dvě pravidla se řídí určením místa trvalého pobytu fyzické osoby nebo sídla právnické a podnikající fyzické osoby. Není-li možné určit příslušnost správního orgánu k vedení přestupkového řízení dle předchozích pravidel, *„provede řízení správní orgán, v jehož správním obvodu vyšel přestupek nejdříve najevo.“*³⁹

Příslušným správním orgánem k vedení přestupkového řízení s mladistvou osobou je stejný správní orgán jako u přestupkového řízení se zletilou osobou. Odlišnosti nenajdeme ani v případě oprávněné úřední osoby, která je pověřena vedením přestupkového řízení s mladistvým. Oprávněná úřední osoba je úřední osoba, která vede řízení o přestupku na základě pověření vedoucího správního orgánu nebo vnitřních předpisů. Zároveň musí

³⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

³⁸ § 62 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

³⁹ Tamtéž, § 62 odst. 4.

splnit podmínku dostatečné odborné způsobilosti dokončením magisterského vysokoškolského vzdělání ve studijním programu právo a právní věda, právo nebo bezpečnostně právní studia na vysoké škole v České republice. Pokud nemá úřední osoba dostatečné vzdělání prokazuje odbornou způsobilost složením zkoušky odborné způsobilosti u Ministerstva vnitra.⁴⁰

Jednou z možností, jak vytvořit alespoň částečně odlišné podmínky pro přestupkové řízení s mladistvými, je zřídit již výše zmíněnou, komisi pro projednávání přestupků. Této komisi může být při ustanovení svěřeno také projednávání přestupků mladistvých osob, jak navrhuje Prášková.⁴¹ Další možností je rozšířit odbornost oprávněných úředních osob o zvláštní průpravu pro zacházení s mládeží, jako je tomu v § 3 odst. 8 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (dále jen zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

3.2. Účastníci řízení

Přestupkový zákon ve svých ustanoveních taxativně vymezuje pouze výčet hlavních účastníků přestupkového řízení. Konkrétně je jmenuje v § 68 písm. a) až c) přestupkového zákona, a jsou jimi obviněný, poškozený nebo vlastník věci. Poškozený a vlastník věci jsou účastníky řízení pouze v části řízení, která se týká nároku na vydání bezdůvodného obohacení, nároku na náhradu škody nebo části řízení, která se zabývá zabráním věci.⁴²

Obviněný je účastníkem řízení, bez kterého nelze přestupkové řízení zahájit. Podle § 69 přestupkového zákona se podezřelý z přestupku stane obviněný v okamžiku, kdy správní orgán zahájí přestupkové řízení. Prvním úkonem v řízení, které je zpravidla zahájené oznámení o zahájení přestupkového řízení obviněnému. Z čehož vyplývá, že nelze vést přestupkové řízení proti neznámému pachateli, jelikož není možné provést doručení nebo ústní oznámení o zahájení řízení o přestupku. Nezjištění totožnosti pachatele je důvodem pro odložení věci, podle § 76 odst. 1 písm. l) přestupkového zákona.

Stejně jako v trestním řízení se i v přestupkovém řízení uplatňuje presumpce nevinny obviněného, zakotvená v čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. *„Ačkoliv to zákon výslovně nestanoví, požaduje se jednoznačné prokázání případné viny obviněného z přestupku, a to v návaznosti na zásadu zjištění skutkového stavu věci bez důvodných*

⁴⁰ § 111 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁴¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Přestupkové právo. 2. vydání. Praha: Leges, 2022, str. 337.

⁴² § 68 písm. b) a c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

*pochybností ...*⁴³ Pokud se však správnímu orgánu nepodaří obviněnému z přestupku prokázat vinu bez důvodných pochybností, musí rozhodnout ve prospěch obviněného.

Obviněný má v probíhajícím přestupkovém řízení řadu procesních práv a povinností, které může uplatňovat až do doby vydání pravomocného rozhodnutí. Nejdůležitějších právem upravenými na mezinárodní úrovni, konkrétně v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, je právo na spravedlivý proces. Řada dalších práv je upravená na mezinárodní úrovni, vnitrostátní úrovni nebo byla dovozená z rozhodnutí soudu. Mezi tyto práva můžeme zařadit právo vyjádřit se ke všem skutečnostech, které jsou mu kladeny za vinu, právo navrhnout důkazy na svou obhajobu, právo uplatňovat opravné prostředky nebo právo být považován za nevinného, dokud mu není prokázána vina pravomocným rozhodnutím.

Dalším účastníkem přestupkového řízení, v jehož postavení může být mladistvá osoba, je poškozený. Poškozeného přestupkový zákon v § 70 odst. 1 charakterizuje jako osobu, jíž byla spácháním protiprávního jednání ve formě přestupku způsobená škoda, nebo na jejíž úkor se obviněný z přestupku bezdůvodně obohatil. Pojem škoda přestupkový zákon definuje pouze minimálně, a to v ustanovení § 42 odst. 1, kde popisuje škodu jako způsobenou majetkovou újmu. Tuto definici dále rozvádí Nejvyšší správní soud, který popisuje majetkovou škodu jako „*újmu, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná v penězích.*“⁴⁴

Poškozený se stane účastníkem přestupkového řízení pouze v případě, že se rozhodne uplatnit jemu vzniklý nárok na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení. Uplatnit nárok může ve lhůtě určené správním orgánem nebo nejpozději při prvním ústním jednání, o jehož termínu má správní orgán povinnost jej informovat. Včasným uplatněním nároku se stane poškozený účastníkem tzv. adhezního řízení v němž se, kromě rozhodování o vině a trestu za přestupek, rozhoduje také o nároku na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení.

Posledním účastníkem přestupkového řízení, o němž se zmiňuje přestupkový zákon v § 68, je vlastník věci, která může být nebo byla zabráná. Zabráním věci rozumíme podle § 53 přestupkového zákona omezení vlastnického práva k věci, která náleží pachateli přestupku uvedeného v písm. a) – c), nebo pokud není vlastník věci znám a vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku. Vlastníkem zabrané věci se stane stát. Vlastník věci je účastníkem přestupkového řízení pouze v té části řízení, ve které se rozhoduje o zabrání

⁴³ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní právo procesní. I. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 425.

⁴⁴ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30.9.2009, č.j. 8 As 39/2009–67.

věci či náhradní hodnotě. V přiznaných procesních právech vlastníka věci v řízení, lze shledat rozdíl od práv obviněného v právu na odvolání. Vlastník věci se může odvolat pouze proti té části rozhodnutí, která rozhodla o zabraní věci či náhradní hodnoty.

3.3. Další osoby podílející se na řízení

V přestupkovém řízení mohou vystupovat i další osoby, které už však nejsou účastníky přestupkového řízení podle § 68 přestupkového zákona, ale jsou uvedeny v dalších ustanoveních přestupkového zákona.

V § 71 je upraveno postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku. Jedná se o osobu, od které je vyžadován souhlas se zahájením nebo pokračováním řízení o přestupku, kterým jí byla způsobena nemajetková újma, majetková škoda nebo na jejíž úkor se pachatel přestupku bezdůvodně obohatil, avšak neuplatnila svůj nárok na náhradu škody nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení.⁴⁵ Stejně jako u mladistvého obviněného z přestupku má právo být zastupován zákonným zástupcem, opatrovníkem, orgánem sociálně-právní ochrany dětí nebo zmocněncem i mladistvá osoba v pozici osoby přímo postižené spácháním přestupku.⁴⁶ Zástupce má právo podílet na vykonávání práv osoby přímo postižené spácháním přestupku, jako je právo na vyznění o zahájení přestupkového řízení, právo navrhnout důkazy, právo nahlížet do spisu nebo právo účastnit se ústního jednání. Dále náleží osobě přímo postižené spácháním přestupku podle § 82 odst. 3 právo klást otázky účastníkům řízení, včetně svědků a znalců.⁴⁷

Dalšími osobami, které se na řízení mohou podílet, jsou zákonný zástupce, opatrovník nebo orgán sociálně-právní ochrany dětí. Jejich vystupování v přestupkovém řízení je však omezeno pouze na řízení o přestupku, ve kterém vystupuje mladistvá osoba. § 72 přestupkového zákona obsahuje výčet procesních práv a povinností zákonného zástupce, opatrovníka a orgánu sociálně-právní ochrany dětí, které slouží k ochraně zájmů mladistvého v přestupkovém řízení.

⁴⁵ FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, str. 158.

⁴⁶ „K uplatňování procesních práv osobou přímo postiženou spácháním přestupku mladší 18 let je žádoucí pro úplnost uvést, ... je osoba přímo postižená spácháním přestupku oprávněna nechat se zastoupit zmocněncem (ačkoliv není účastníkem řízení), avšak souhlas se zahájením, resp. s pokračováním řízení o přestupku podle § 79 zákona č. 250/2016 Sb. může dát zmocněnec pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu.“ (Důvodová zpráva k zákonu č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.)

⁴⁷ § 82 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

4. Účastenství mladistvých na přestupkovém řízení a jejich zastoupení

Účastenství v přestupkovém řízení je jedním z nejdůležitějších prvků řízení, bez účastníků by nebylo vůbec možné řízení zahájit ani v něm provádět jednotlivé úkony. „Účastníci správního řízení jsou osoby, kterých se ve větší či menší míře dotýkají účinky rozhodnutí vydaného ve správním řízení příslušným správním orgánem.“⁴⁸ Účastníkem řízení se může stát každá fyzická osoba, právnická osoba nebo veřejnoprávní korporace, která má podle § 15 odst. 1 občanského zákoníku právní osobnost.

Podle Frumarové dělíme účastníky správního řízení do skupin dle § 27 správního řádu na hlavní a vedlejší. Ačkoliv je přestupkové řízení zvláštním druhem správního řízení, toto dělení se nevyužije. Přestupkový zákon v § 68 rozlišuje účastníky přestupkového řízení na obviněného, poškozeného v části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení, a vlastníka věci, která může být nebo byla zabráná, v části řízení, která se týká zabránění věci nebo náhradní hodnoty. Povinnost správně vymežit okruh účastníků náleží správnímu orgánu po celou dobu řízení.⁴⁹

Mladistvé osoby v přestupkovém řízení nejsou zcela procesně způsobilé, jelikož vzhledem k svému věku nenabýly plnou svéprávnost, tudíž nemohou samostatně činit úkony v řízení. Podle § 30 občanského zákoníku osoba dovrší plné svéprávnosti až dovršením 18 let. Vzhledem k omezené svéprávnosti mladistvé osoby z důvodu nedostatku věku v přestupkovém řízení vzniká podle § 32 odst. 1 správního řádu povinnost zastoupení takovéto osoby.

Obligatorně mladistvou osobu v přestupkovém řízení zastupuje orgán sociálně-právní ochrany dětí, dále podle § 31 správního řádu zákonný zástupce, opatrovník nebo zmocněnec. Úkolem těchto osob je v přestupkovém řízení chránit zájmy mladistvé osoby. Přestupkový zákon v § 72 odst. 1 a dalších těmto osobám svěřuje řadu oprávnění, které mohou uplatňovat v řízení ve prospěch mladistvé osoby. Nejvyšší správní soud k institutu zastoupení dodává, že „otázku zastoupení určité osoby zákonným zástupcem nebo orgánem sociálně-právních ochrany je nutno posuzovat k době projednání. Okamžikem nabytí zletilosti totiž ztrácí osoba svého zákonného zástupce ...“⁵⁰ Za okamžik

⁴⁸ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní právo procesní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 76.

⁴⁹ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.2. 2011, č. j. 5 As 24/2010–97.

⁵⁰ Nejvyšší správní soud: Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11.7. 2014, č.j. 4 As 77/2014–33.

nabytí zletilosti považujeme den, který má totožné číselné označení dne a měsíce, jako datum narození.

4.1. Zákonný zástupce

Zákonným zástupcem musí být v přestupkovém řízení obligatorně zastoupena osoba, která nedovršila 18 let věku. Rozsah zastoupení zákonným zástupcem odpovídá „*rozsahu, v jakém účastník řízení nemá procesní způsobilost.*“⁵¹

V případě nezletilé osoby bude jako zákonný zástupce v přestupkovém řízení vystupovat rodič, pokud je znám, kterému tato povinnost vyplývá z občanského zákoníku, konkrétně z ustanovení o rodičovské odpovědnosti. „*Rodičovská odpovědnost zahrnuje práva a povinnosti rodičů, které spočívají v péči o dítě, ... v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti.*“⁵² Nevykonává-li ani jeden z rodičů rodičovskou odpovědnost vůči dítěti v plném rozsahu, je dítěti ustanoven soudem opatrovník. Opatrovníkem může soud určit orgán sociálně-právní ochrany dětí, jestliže neshledá žádnou jinou osobu vhodnou k zastupování v přestupkovém řízení. Další případy, kdy bude rodiči dítěte omezeno jeho zastupování v přestupkovém řízení upravuje § 72 odst. 2 a 3 přestupkového zákona, který vylučuje se zastupování zákonného zástupce, který je obviněn ze spáchání téhož přestupku, nebo vyvstane důvodná obava, že nebude v řízení řádně hájit zájmy dítěte v řízení o přestupku. Správní orgán v těchto případech rozhoduje formou usnesení, které oznamuje mladistvému obviněnému, a dále opatrovníkovi a orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

V § 72 odst. 1 přestupkového zákona jsou taxativně vyjmenovaná práva zákonného zástupce. Zákonný zástupce má právo na vyzoomění o zahájení přestupkového řízení s mladistvým vhodným způsobem, obvykle podle § 20 správního řádu, doručením do vlastních rukou či na adresu pro doručování. Jiný způsob oznámení by měl být správním orgánem poznamenán do spisu. Dalším právem zákonného zástupce je navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy ve prospěch obviněného mladistvého. Ze správního řádu § 36 odst. 1 můžeme vyvodit, že uplatnění tohoto práva v řízení není nijak časově omezeno, tudíž jej lze uplatňovat až do doby vydání rozhodnutí. Ze zákona má také zákonný zástupce právo na poskytnutí informací o řízení, které mu umožňují řádně hájit práva zastupované mladistvé osoby. Na základě poskytnutých informací může zákonný zástupce zvolit vhodný postup uplatňování procesních práv ve prospěch mladistvého. S právem na poskytnutí

⁵¹ § 32 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² § 858 zákona č. 86/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

informací úzce souvisí i právo na nahlížení do spisu. Zákonný zástupce má právo účastnit se ústního jednání a veškerých dalších úkonů v řízení, např. provádění důkazů i mimo ústní jednání, nebo klást dotazy dalším účastníkům řízení.

Před vydáním rozhodnutí o přestupku má zákonný zástupce právo vyjádřit se ke všem zjištěným podkladům pro jeho vydání. S vydaným rozhodnutím má právo být zákonný zástupce seznámen, správní orgán tuto povinnost provede oznámením rozhodnutí buď písemnou, nebo ústní formou. Proti tomuto rozhodnutí nebo proti schválené dohodě o narovnání může zákonný zástupce podat odvolání ve prospěch mladistvé osoby do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí.⁵³ V případě již pravomocného rozhodnutí o přestupku, může využít podání mimořádného opravného prostředku, obnovy řízení. Pravomocné rozhodnutí lze také změnit na základě žádosti o nové rozhodnutí zákonného zástupce mladistvého, kterým bude upuštěno od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti.⁵⁴

Vznikem zákonného zastoupení vznikají povinnosti i správnímu orgánu vůči zákonnému zástupci. Správní orgán musí informovat zákonného zástupce mladistvého o odložení věci podle § 76 odst. 6 přestupkového zákona nebo o zastavení řízení podle § 86 odst. 6 přestupkového zákona.

Pokud by nechtěl zastupovat mladistvou osobu zákonný zástupce sám, má právo mu zvolit zmocněnce. Naopak může nastat i situace, kdy mladistvý uzavře smlouvu o zastupování. V tomto případě práva a povinnosti zákonného zástupce nezanikají. Může však dojít k situaci, kdy bude zcela odlišný přístup k zastupování mladistvého v přestupkovém řízení. Pokud tato situace nastane, přihlédně správní orgán k ustanovení § 894 odst. 3 občanského zákoníku, který uvádí, že „*nedojde-li mezi zákonným a smluvním zástupcem k dohodě, rozhodně soud v souladu se zájmy dítěte.*“⁵⁵

4.2. Opatrovník

Opatrovník je institut, který slouží k zajištění rovnosti účastníků řízení a aktivnímu vykonávání procesních úkonů a řádnému hájení zájmů účastníka řízení v taxativně vymezených případech podle § 32 odst. 2 správního řádu. Pro naše účely je podstatné písmeno a) tohoto ustanovení, kde je správnímu orgánu stanovena povinnost ustanovit opatrovníka osobě, která nemá procesní způsobilost a nemá zákonného zástupce. Přestupkový zákon nestanovuje podmínky pro stanovení opatrovníka, tudíž správní orgán

⁵³ § 83 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁴ Opravné prostředky v řízení o přestupku [online]. www.epravo.cz [cit. 21. ledna 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/prakticke-rady/opravne-prostredky-v-řízení-o-prestupku-106450.html>

⁵⁵ § 894 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

postupuje dle ustanovení obsažených ve správním řádu v § 32 odst. 2 a 3. „*Účinky usnesení správního orgánu o ustanovení opatrovníka nastávají již okamžikem doručení tohoto usnesení opatrovníkovi, neboť jde o rozhodnutí předběžně vykonatelné ...*“⁵⁶ Tedy od okamžiku doručení usnesení o ustanovení opatrovníka je opatrovník povinen řádně hájit zájmy mladistvé osoby v řízení. Tato povinnost zaniká v případě, že zájmy mladistvé osoby v přestupkovém řízení začne hájit zákonný zástupce nebo se mladistvá osoba stane osobou zletilou.

K osobě opatrovníka ve správním řízení se vyjádřil Ústavní soud v nálezu sp. zn. IV. ÚS 2992/08. V nálezu přisuzuje opatrovníkovi povinnost hájit zájmy zastoupeného, např. formou studia spisu nebo podávání vyjádření v řízení. Dále se v nálezu negativně staví k názoru správního orgánu, který opatrovníkem ustanovil zaměstnance správního orgánu. Dle Ústavního soudu je nevhodné ustanovit opatrovníkem osobu, která se nachází ve vztahu podřízenosti k orgánu, který vede správní řízení. Zpravidla je opatrovníkem ustanovena osoba, která pečuje o účastníka řízení nebo jiná k tomu vhodná osoba.⁵⁷ O vhodnosti osoby rozhoduje správní orgán na základě správního uvážení, kdy vyhodnotí okolnosti případu a ustanoví opatrovníkem osobu, která bude řádně hájit zájmy účastníka řízení.⁵⁸ „*Opatrovníkem podle § 32 odst. 4 správního řádu může být též právnická osoby, a to v případech, kdy opatrovníkem nelze ustanovit vhodnou fyzickou osobu.*“⁵⁹ V případě mladistvé osoby se může jednat např. o domov dětí, ve kterém pobývá.

Pokud opatrovník neplní své povinnosti řádně a v zájmu mladistvého účastníka, ustanoví správní orgán opatrovníkem jinou vhodnou osobu. Dále přestupkový zákon vymezuje situace, za níž nemůže osoba vykonávat funkci opatrovníka, které jsou upraveny v § 72 odst. 2 a 3. Jedná se o situace, kdy je opatrovník obviněn ze spáchání téhož protiprávního jednání. Nebo když existuje důvodná obava, že opatrovník nebude v přestupkovém řízení řádně hájit zájmy mladistvého obviněného. Zánik opatrovnictví mladistvé osoby v přestupkovém řízení se váže k okamžiku dosažení zletilosti zastoupené mladistvé osoby nebo na okamžik, kdy své povinnosti začne vykonávat zákonný zástupce.

K postavení opatrovníka v přestupkovém řízení se váže řada jeho práv a povinností. Opatrovník má právo na oznámení o zahájení přestupkového řízení a na oznámení všech

⁵⁶ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 28.5. 2009, sp. zn. 4 Ads 147/2008-95.

⁵⁷ § 32 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁸ Krajský soud v Plzni: Rozsudek krajského soudu v Plzni ze dne 31.5. 2016, č.j. 30 A 107/2015-33.

⁵⁹ Závěr č. 18 ze zasedání poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu ze dne 7.11. 2005 [online]. [www.mvcr.cz](https://www.mvcr.cz/cit.29.ledna.2023) [cit. 29. ledna 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

informací o řízení, které mu poslouží k řádnému hájení práv a oprávněných zájmů mladistvého. Na podporu mladistvého může navrhnout důkazy, nahlížet do spisu, vyjadřovat své stanovisko nebo se účastnit ústního jednání a veškerých dalších úkonů probíhajících v řízení, jak již výše zmiňuje Ústavní soud. Co se týká rozhodnutí, má právo na jeho oznámení a následně právo podat proti němu odvolání ve prospěch mladistvého. V případě, kdy opatrovník není ze závažných důvodů schopen vykonávat svou funkci nebo chce využít pro hájení zájmů mladistvého osobu s vyšší odbornou způsobilostí, má právo zvolit mladistvému zmocněnce.

4.3. Orgán sociálně-právní ochrany dětí

„Sociálně-právní ochrana dítěte představuje zajištění práva dítěte na život, jeho příznivý vývoj, na rodičovskou péči a život v rodině, ...“⁶⁰ Na mezinárodní úrovni je ochrana rodiny, všech jejích členů a zejména dětí, zakotvena v Deklaraci práv dítěte, přijaté Valným shromážděním OSN v roce 1959 a Úmluvě o právech dítěte přijaté v roce 1989. Ústavní pořádek České republiky chrání rodinu, děti a mladistvé v Listině základních práv a svobod v článku 32 odst. 1, který zaručuje zvláštní ochranu dětem a mladistvým. Zákonnou právní úpravu v oblasti sociálně-právně ochrany dětí zakotvuje zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen zákon o SPOD), který společně s přestupkovým zákonem ukládá pravomoci orgánu sociálně-právní ochrany dětí týkající se zastupování a pomoci mladistvému v přestupkovém řízení. Tento zákon se zaměřuje mimo jiné na děti, které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající v soustavném nebo opakovaném páchání přestupků nebo jiném ohrožování občanského soužití.⁶¹

Věcná působnost k výkonu činností spojených se sociálně-právní ochranou dětí je zákonem o SPOD svěřena krajským úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, obecním úřadům, Ministerstvu práce a sociálních věcí a úřadům práce České republiky.⁶²

Orgánu sociálně-právní ochrany dětí není zákonem přiznáno postavení účastníka přestupkového řízení, avšak je mu přestupkovým zákonem svěřena řada oprávnění, pomocí níž hájí zájmy zastupované mladistvé osoby. Pokud tak rozhoduje správní orgán, vykonává orgán sociálně-právní ochrany dětí práva a povinnosti svěřené zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi, a to tehdy, jestliže je zákonný zástupce nebo opatrovník obviněn ze spáchání

⁶⁰ Ministerstvo práva a sociálních věcí. Sociálně-právní ochrana dětí. Legislativa a systém sociálně-právní ochrany [online]. ww.mpsv.cz [cit. 20.12. 2022]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/legislativa-a-system-socialne-pravni-ochrany>

⁶¹ § 6 c) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² § 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

téhož protiprávního jednání nebo vznikne-li důvodná obava, že nebude řádně hájit zájmy zastoupeného mladistvého obviněného.⁶³

Prvním úkonem, který má správní orgán povinnost provést ve vztahu k orgánu sociálně-právní ochrany dětí, je vyrozumět jej o zahájení každého přestupkového řízení s mladistvou osobou. Správní orgán jej má povinnost informovat o všech skutečnostech souvisejících s přestupkovým řízením potřebných k hájení práv a oprávněných zájmů, což může činit například prostřednictvím navrhování důkazů či jiných návrhů ve prospěch mladistvého. S tímto postupem se ztotožňuje Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku sp. zn. 15 A 209/2018, kdy byl orgán sociálně-právní ochrany dětí informován správním orgánem o vykázání nezletilé osoby z probíhajícího jednání.

Přijetím zákona č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen novela přestupkového zákona), došlo k rozšíření povinností správního orgánu vůči orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který má nově povinnost jej bezodkladně informovat o přestupku vykazujícím násilí v rodině na osobě mladší 18 let, nebo byla-li osoba mladší 18 let svědkem takového přestupku.

V průběhu celého přestupkového řízení má orgán sociálně-právní ochrany dětí právo být účasten všech ústních jednání a všech úkonů probíhajících v řízení. Při podání vysvětlení mladistvým má právo být přítomen rodič této osoby, a povinně je přítomen orgán sociálně-právní ochrany dětí.⁶⁴ Dále může mladistvý klást otázky účastníkům řízení a osobám zúčastněným na řízení, např. svědkům nebo znalcům, prostřednictvím zákonného zástupce. Ke všem provedeným důkazům a dalším podkladům, na jejichž základě bude správním orgánem vydáno rozhodnutí, se může mladistvý vyjádřit. Rozsudek vzešlý z přestupkového řízení je povinen správní orgán orgánu sociálně-právních ochrany dětí oznámit.

Po skončení přestupkového řízení má orgán sociálně-právní ochrany dětí právo podat odvolání proti rozhodnutí správního orgánu nebo proti schválené dohodě o narovnání, ve prospěch mladistvého. Dále má právo požádat o obnovu řízení nebo vydání nového rozhodnutí o přestupku. V případě uložení správního trestu zákazu činnosti může orgán-

⁶³ § 72 odst. 2 a 3 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ Krajský soud v Hradci Králové: Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11.4. 2017, č. j. 30 A 71/2016–51.

sociálně právních ochrany dětí podat návrh na upuštění od výkonu zbytku trestu podle § 99 odst. 1 přestupkového zákona.

4.4. Zmocněnec

Pro své zastoupení ve správním řízení, tudíž i v přestupkovém řízení, si může účastník řízení zvolit zmocněnce. „*Účel institutu zastoupení spočívá v pomoci účastníkovi řízení v lepším hájení jeho práv a celkově v zefektivnění řízení ...*“⁶⁵ Právo zvolit si zmocněnce je zakotveno v § 33 správního řádu. Účastník řízení, který tohoto práva využije si zvolí osobu, která jej bude zastupovat v řízení před správním orgánem.

Na rozdíl od předchozích způsobů zastoupení, uvedených výše, je zastoupení zmocněncem fakultativní. Podstatou je plná moc, kterou účastník řízení projeví svou vůlí být zastoupen zmocněncem. Plná moc má zpravidla písemnou formu, kterou je nutné předložit správnímu orgánu. V případě, že je plná moc udělena ústně, musí to být správním orgánem zaznamenáno do protokolu. Dle Frumarové lze plnou moc rozdělit na tzv. prostou a procesní. Tzv. prostá plná moc zmocňuje zmocněnce k zastoupení pouze v jednotlivém úkonu nebo v určité části řízení, naopak tzv. procesní plná moc umožňuje účastníku řízení být zastoupen zmocněncem v průběhu celého řízení.⁶⁶

Zmocněncem se může stát jak fyzická, tak i právnická osoba, která musí splňovat jedinou podmínku, a to podmínku plné procesní způsobilosti.⁶⁷ Stát se zmocněncem není omezeno ani státní příslušností, k čemuž se vyjádřil i Nejvyšší správní soud. V rozsudku vyjádřil obavu ze zneužití práva v případě, že si účastník řízení zvolí zmocněnce jiné státní příslušnosti, avšak toto tvrzení nelze správním orgánem konstatovat pouze na základě nepodložené domněnky.⁶⁸ V řízení zmocněnec jedná na základě pokynů a ve prospěch zastoupeného, avšak zastoupený může v řízení provádět jednotlivé úkony sám.

K zastupování zmocněnce, ale i dalším formám zastupování, se vážou ustanovení § 34 správního řádu o doručování písemností. Tato ustanovení nám říkají, že v případě, že je osoba ve správním řízení zastupována, jsou písemnosti adresované zastoupenému doručovány výhradně jeho zástupci.⁶⁹ Výjimka nastane v případě, pokud je zastoupená osoba v řízení povinná něco vykonat osobně. V tomto případě se „*jedná o písemnost, již správní orgán vyžaduje osobní účast zastoupeného v řízení proto, aby byl smysl či obsah*

⁶⁵ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7. 2017, č. j. 5 As 227/2015-64.

⁶⁶ FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní právo procesní. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 92.

⁶⁷ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7. 2017, č. j. 5 As 227/2015-64.

⁶⁸ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.5. 2011, č.j. 1 As 27/2011-81.

⁶⁹ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.5. 2015, č. j. 6 As 239/2014-39.

*řízení naplněn.*⁷⁰ Zpravidla se jedná o případy, kdy pouze obviněný z přestupku nebo svědek je schopen poskytovat správnímu orgánu informace o skutečnostech, které vnímal přímo svými smysly. Z těchto případů lze podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyjmout ústní jednání, ke kterému uvedl, že „*ústní jednání ve věci obvinění z přestupku dle § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, není zpravidla případem, kdy má účastník v řízení něco osobně vykonat (§ 34 odst. 2 správního řádu z roku 2004).*⁷¹ Problematika doručování písemností na sebe váže i problematiku počítání lhůt v řízení. Pokud se písemnosti doručují zmocněnci i zastoupené osobě, rozhodujícím okamžikem pro běh lhůt bude doručení písemnosti zmocněnci.

V přestupkovém řízení s mladistvou osobou má právo vybrat si svého zmocněnce tato osoba sama podle § 33 správního řádu nebo má právo jí ho zvolit zákonný zástupce či opatrovník. Tím, že zákonný zástupce či opatrovník využije tohoto práva, nezaniká mu právo jednat v řízení v zájmu mladistvého.

Přestupkový zákon ve svých ustanoveních přiznává zmocněnci řadu práv, pomocí nichž může zmocněnec řádně hájit zájmy zastoupené mladistvé osoby. Jedná se o právo být správním orgánem vyzooměn o zahájení přestupkového řízení s mladistvým účastníkem. V průběhu přestupkového řízení má právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy. Oprávněná úřední osoba na žádost poskytuje zmocněnci informace o řízení, které jsou potřebné k hájení práv a oprávněných zájmů mladistvého obviněného. Dále má právo vyjádřit své stanovisko v řízení, právo nahližet do spisu nebo se účastnit ústního jednání a být přítomen při všech úkonech v řízení. V závěru řízení, předtím, než oprávněná úřední osoba vydá rozhodnutí ve věci, má povinnost vyzvat zmocněnce k vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí. Následně o vydaném rozhodnutí jej správní orgán vyzoomení vhodných způsobem. Proti vydanému rozhodnutí nebo proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnaní, uzavřené mezi obviněným a poškozeným, může zmocněnec podat odvolání ve prospěch mladistvého obviněného.

4.5. Procesní úkony v řízení s mladistvým účastníkem

Procesní způsobilost k provádění procesních úkonů můžeme charakterizovat podle § 29 správního řádu jako způsobilost samostatně jednat v řízení před správním orgánem, tedy způsobilost vlastními úkony vykonávat procesní práva a plnit procesní povinnosti. V přestupkovém zákoně ustanovení o procesní způsobilost nenalezme, tudíž musíme

⁷⁰ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12. 2008, č. j. 1 As 100/2008-61.

⁷¹ Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7. 2014, č. j. 4 As 120/2014-21.

vycházet z již výše zmíněného ustanovení § 29 odst. 1 a 2 správního řádu, ze kterého dovozujeme, pomocí hmotněprávní úpravy, že mladistvá osoba má v přestupkovém řízení plnou procesní způsobilost dovršením patnáctého roku věku.

4.5.1. Právo na vyrozumění o zahájení přestupkového řízení

Právo na vyrozumění o zahájení přestupkového řízení vychází z § 47 odst. 1 správního řádu, který ukládá správnímu orgánu povinnost vyrozumět všechny jemu známé účastníky řízení o jeho zahájení. Vyrozumět účastníka o zahájení řízení je možné doručením oznámení nebo ústním vyhlášením oznámení. O provedeném ústním vyhlášení oznámení o zahájení přestupkového řízení správní orgán vydá písemné potvrzení.⁷² V doručeném oznámení o zahájeném přestupkovém řízení najde účastník řízení informace o skutku, o němž se bude rozhodovat, o místě a čase jeho spáchání, skutkovém ději nebo dalších osobách v řízení.

Doručení oznámení o zahájení přestupkového řízení má vliv na další úkony v řízení jako jsou další postupy po zahájení řízení, směřující k vydání rozhodnutí. Z § 78 odst. 2 přestupkového zákona vyplývá, že řízení je zahájeno doručením oznámení poslednímu z účastníků známých správnímu orgánu. Následně zahájením přestupkového řízení začne běžet správnímu orgánu lhůta 60 dnů stanovená pro vydání rozhodnutí o přestupku.

Mimo účastníky přestupkového řízení má právo na oznámení zahájení přestupkového řízení také zákonný zástupce mladistvého, opatrovník mladistvého a orgán sociálně-právní ochrany dětí podle § 72 odst. 1 přestupkového zákona.

4.5.2. Právo dát se zastupovat, zvolit si zmocněnce

V každém správním řízení, tudíž i v přestupkovém řízení, má účastník řízení právo nechat se zastupovat dobrovolně zvoleným zmocněncem. Jedná o fakultativní zastoupení, tedy právo nikoliv povinnost účastníka řízení. Právo zvolit si pro řízení zmocněnce vychází z § 33 odst. 1 správního řádu. „*Podstatou ústavně zaručeného práva na zastoupení a pomoc je možnost každého účastníka řízení nechat se zastoupit nebo využít právní či jiné odborné pomoci od jakékoli vybrané osoby v průběhu celého řízení.*“⁷³ Zmocněnec hájí zájmy zastoupeného účastníka řízení na základě uzavřené písemné plné moci, kterou může společně se zmocněncem uzavřít sám mladistvý účastník přestupkového řízení. Anebo je k tomu, podle § 72 odst. 1 přestupkového zákona, zmocněn zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného. Následně je zmocněnec povinen postupovat v přestupkovém

⁷² § 78 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ Nejvyšší správní soud: Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4.5.2011, č.j. 1 As 27/2011-81.

řízení podle pokynů mladistvého, opatrovníka mladistvého nebo zákonného zástupce, vždy v prospěch mladistvého.

Osobu zmocněnce zákon blíže nespécifikuje. Zmocněncem se tak může stát jak fyzická, tak i právnická osoba, bez ohledu na dosažené vzdělání. Co však zákon již upravuje je rozsah zastoupení. Zastoupený a zmocněnec se mohou písemně domluvit podle § 33 odst. 2 správního řádu na zastoupení pro jednotlivý úkon nebo část řízení, pro celé řízení, anebo pro neurčitý počet řízení.

Novelou přestupkového zákona bylo vytvořeno nové ustanovení § 72b. Toto nové ustanovení umožňuje správnímu orgánu usnesením vyloučit z řízení osobu zastupující účastníka řízení na základě plné moci, jestliže se jedná o zmocněnce, který opakovaně zastupuje zastoupeného a není advokát ani jiná osoba oprávněná poskytovat právní služby. Takto vymezené omezení *„má sloužit jako obranný nástroj správních orgánů v situaci, kdy v konkrétních správních řízeních vystupují obecní zmocněnci účastníků, resp. obviněných, opětovně a jejich činnost a procesní praktiky hraničí se zneužitím práva, zejména s ohledem na množství obstrukcí, ke kterým se v řízení opakovaně uchylují.“*⁷⁴

4.5.3. Právo na ústní jednání

Jednu z největších odlišností v přestupkovém řízení se zletilou a mladistvou osobou lze sledovat v ústním jednání o přestupku. Přestupkový zákon v § 80 odst. 2 stanovuje povinnost správnímu orgánu nařídít ústní jednání i bez požádání, je-li obviněným z přestupku mladistvá osoba. *„Důvodem je nejen řádné zjištění skutkového stavu, včetně zjištění poměrů a situace mladistvého, ale též uplatnění jeho procesních práv a nejvhodnější příležitost pro výchovné a preventivní působení na mladistvého.“*⁷⁵ Jestliže správní orgán shledá provedené ústní jednání za dostatečné a výchovné ve vztahu k obviněnému, může podle § 43 odst. 2 upustit od uložení správního trestu.

K nařízenému ústnímu jednání, které je podle § 49 odst. 2 správního řádu neveřejné, má povinnost správní orgán předvolat všechny účastníky řízení, kteří jsou mu známi. V přestupkovém řízení s mladistvým musí současně s předvoláním správní orgán informovat o nařízeném ústním jednání orgán sociálně-právní ochrany dětí, zákonného zástupce, opatrovníka nebo zmocněnce.

⁷⁴ KORÍNEK, Štěpán. Nepřípustné zastoupení ve správním řízení o dopravním přestupku. Právní rozhledy [online databáze], 2022, č. 22, str. 769 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembsgjpaxa4s7gizf6427g43dslttnm3a&rowIndex=0>

⁷⁵ PRÁŠKOVÁ, Helena. Přestupkové právo. 2. vydání. Praha: Leges, 2022, str. 339.

V případě, že mladistvý vystupuje v přestupkovém řízení v pozici svědka, není již nutné jej předvolat k podání svědecké výpovědi společně se zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, ani za účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Zákonodárce považuje účast zákonného zástupce, opatrovníka a orgánu sociálně-právní ochrany dětí na podání svědecké výpovědi mladistvého za nadbytečnou a mladistvou osobu považuje dostatečně způsobilou k samostatnému podání svědecké výpovědi správnímu orgánu.⁷⁶ Tento postup se výrazně liší od ústního jednání s osobou mladší 15 let, která je svědkem. Výslech osoby mladší 15 let lze provést jen v nezbytných případech a prostřednictvím oprávněné úřední osoby, za přítomnosti zákonného zástupce nebo opatrovníka a orgánu sociálně-právní ochrany dětí.⁷⁷ Podle mého názoru by bylo vhodnější ve vztahu k ústnímu jednání s mladistvým umožnit správnímu orgánu použití správního uvážení. Správní orgán by tak mohl postupovat dle individuálních potřeb mladistvého s ohledem na jeho rozumovou a mravní vyspělost.

Jako sankci za neomluvenou neúčast na obligatorním ústním jednání mladistvé osoby stanovuje § 80 odst. 4 přestupkového zákona nařízení ústního jednání bez přítomnosti mladistvého. Tento úkon výrazně rozlišuje přestupkové řízení a trestní řízení s mladistvou osobou, jelikož v trestním řízení nelze hlavní líčení konat bez přítomnosti mladistvého, až na výjimku uprchlého mladistvého pachatele.⁷⁸

4.5.4. Právo navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení

Právo navrhopvat důkazy je jedním z důležitých práv účastníka řízení, pomocí něhož účastník řízení může mj. prokázat svou nevinu. Zákonnou úpravu tohoto práva najdeme ve správním řádu v § 36 odst. 1. Toto ustanovení dává účastníkům řízení oprávnění navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení. Časové omezení nestanovuje ani speciální přestupkový zákon, který v § 72 odst. 1 shodně se správním řádem stanovuje lhůtu slovy „po celou dobu řízení“. V přestupkovém řízení je tady uplatňována zásada jednotnosti, opak zásady koncentrace řízení. *„Zásada jednotnosti řízení vyjadřuje, že účastníci řízení mohou uplatňovat své námitky a připomínky, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po dobu celého řízení (včetně případného odvolacího), až do vydání rozhodnutí,*

⁷⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

⁷⁷ § 82 odst. 4 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁸ § 64 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

...⁷⁹ Časové omezení pro navrhování důkazů či jiných návrhů může stanovit správní orgánem ve pouze ve formě usnesení.

V přestupkovém řízení, jehož účastníkem je i mladistvá osoba, je právo navrhopat důkazy a činit jiné návrhy v řízení svěřen dále zákonnému zástupci, opatrovníkovi mladistvého nebo orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Navrhovat důkazy a činit jiné návrhy lze několika způsoby, například ústně do protokolu, v průběhu ústního jednání či písemnou formou. Dále může účastník řízení navrhopat provedení důkazů listinou, svědeckou výpovědí, znaleckým posudkem nebo ohledáním.⁸⁰ Zákonný zástupce, opatrovník mladistvého a orgán sociálně-právní ochrany dětí je oprávněn navrhopat důkazy pouze ve prospěch mladistvého.

4.5.5. Právo nahlížet do spisu

„Nahlížení do spisu je základním procesním právem účastníka řízení a obsahuje dvě samostatná práva – právo účastníka činit si výpisy ze spisu, a právo, aby mu správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části.“⁸¹ Právo na nahlížení do spisu vychází z § 38 správního řádu a slouží účastníkům řízení a jejich zástupcům k seznámení se řízením a se všemi podklady, na jejichž základě správní orgán rozhodne. Obsah spisu tvoří podle § 17 správního řádu „podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a další písemnosti, které se vztahují k dané věci.“⁸² Právo na nahlížení do spisu není nijak časově omezeno, osoby k tomu oprávněné mají právo nahlížet do spisu v celém průběhu řízení, ale i po vydání pravomocného rozhodnutí.

Novelou přestupkového zákona byl vytvořen § 72a, který upravuje možnost podat žádost o vyloučení některých údajů z nahlížení do spisu. Jedná se především o údaje o místě trvalého pobytu, doručovací adrese, místě výkonu zaměstnání nebo povolení, je-li to důležité pro ochranu soukromí a bezpečnosti osob vystupujících v řízení.

V případě, že je účastníkem přestupkového řízení i mladistvá osoba, má stejně jako jeho zástupce, zákonný zástupce, opatrovník, orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo zmocněnec, právo nahlížet do spisu, i po nabytí právní moci rozhodnutí.

⁷⁹ KOPECKÝ, Martin. Uplatňování zásad jednotnosti a koncentrace ve správním řízení. Právní rozhledy [online databáze], 2007, č. 13, str. 461 [cit. 4. března 2023]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqg5pxa4s7gezv6427gq3dc&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>

⁸⁰ § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 23.5.2016, sp. zn. 3595/2015/VOP [online]. www.ochrance.cz. [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4080>

⁸² § 17 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

4.5.6. Právo podat opravné prostředky

Přestupkové řízení je zvláštním druhem správního řízení, tudíž lze na něj uplatnit obecnou zásadu správního řízení, zásadu dvojinstančnosti, jež je zakotvená v § 81 odst. 1 správního řádu. „Zásada dvojinstančnosti znamená, že řízení probíhá ve dvou stupních (instancích), že tedy řízení a rozhodnutí správního orgánu I. stupně podléhá kontrole odvolacího (rozkladového) orgánu ... Dvojinstančnost totiž zajišťuje nejen dvojitý posouzení věci, ale je také cestou k nápravě a odstranění vad, které se vyskytly v řízení před prvním stupněm.“⁸³ V přestupkovém řízení ze zásada dvojinstančnosti projevuje konkrétně v právu na podání opravných prostředků, mezi které řadíme odvolání, rozklad, odpor a žádost o povolení obnovy řízení.

Právo podat opravné prostředky v přestupkovém řízení s mladistvou osobou mají vedle mladistvého také zákonný zástupce, opatrovník, zmocněnec a orgán sociálně-právní ochrany dětí. Každý z předchozích jmenovaných může podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku, odvolání proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnání, žádost o obnovu řízení a žádost o vydání nového rozhodnutí.⁸⁴ Jedinou podmínkou, která musí být splněná, aby bylo podání opravného prostředku zákonným zástupcem, opatrovníkem, zmocněncem nebo orgánem sociálně-právní ochrany dětí přípustné, je jeho podání ve prospěch mladistvého.

Odvolání proti rozhodnutí o přestupku je řádný opravný prostředek, který lze podat proti nepravomocnému rozhodnutí. § 96 odst. 1 písm. c) upravuje oprávnění zákonného zástupce mladistvého, opatrovníka mladistvého a orgánu sociálně-právní ochrany dětí podat odvolání proti rozhodnutí o přestupku pouze proti výroku o vině, o správním trestu, o ochranném opatření, o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení a o náhradě nákladů řízení. Právo podat odvolání o náhradě nákladů řízení bylo do přestupkového zákona začleněno novelou přestupkového zákona.

V rámci odvolacího řízení může obviněný mladistvý uvádět nové skutečnosti a důkazy na podporu svých tvrzení o nevině. Poškozený, vlastník věci, osoba přímo postižená spácháním přestupku, zákonný zástupce mladistvého, opatrovník mladistvého a orgán sociálně-právní ochrany dětí se mohou pouze vyjadřovat k novým skutečnostem a důkazům navrženým obviněným.

⁸³ Nejvyšší správní soud: Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. srpna 2014, č.j. 7 Afs 54/2011–1278.

⁸⁴ § 72 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala problematikou mladistvých osob jako účastníků řízení o přestupku. Po úvodním představení základních pojmů jsem se věnovala hmotněprávní úpravě správního trestání, která se výrazně neliší od správního trestání zletilých osob, avšak určité odlišnosti tam najdeme. V případě ukládání správních trestů je možné uložit mladistvé osobě všechny zákonem vymezené správní tresty, avšak vyšší pokuty je nutné snížit maximálně do 5 000 Kč. Uložený správní trest zákazu činnosti nesmí mladistvému bránit v přípravě na budoucí povolání. Největší rozdíl shledáme v rozhodování ve zkráceném řízení ve formě příkazu a příkazu na místě. Uložení příkazu je zákonem přímo vyloučeno v případě mladistvé osoby, z důvodu nedostatečné schopnosti mladistvého chápat tuto formu zkráceného řízení a nemožnosti zaručit mladistvému dostatečnou zvláštní péči, která je mu ústavně zaručena. Naopak rozhodnutí ve formě příkazu na místě je správní orgán zákonem oprávněn mladistvému pachateli přestupku uložit, avšak maximálně do výše 2 500 Kč, nejedná-li se o mladistvou podnikající osobu.

V následující kapitole jsem se blíže zabývá subjekty a účastníky přestupkového řízení. Subjektem přestupkového řízení je správní orgán příslušný k vedení přestupkové řízení s mladistvou osobou. Po nastudování problematiky jsem dospěla k závěru, že prostřednictvím současné právní úpravy není správní orgán oprávněný k vedení přestupkového řízení s mladistvým, jakkoliv odlišen od správního orgánu, stejně jako úřední osoba, který vede přestupkové řízení s osobou zletilou. V případě, že bychom chtěli správní orgán odlišit, mohli bychom se vydat cestou vzniku vytvoření komise pro projednávání přestupků, které můžeme svěřit výhradně projednávání přestupků, jejichž účastníky jsou mladistvé osoby. Co se týče účastníků přestupkového řízení, tak jejich charakteristické znaky jsem čerpala především ze zákonných pramenů práva.

Největší odlišnost v přestupkovém řízení s mladistvými lze v procesních úkonech shledat v obligatorním ústním jednání. Ústní jednání se obligatorně nařizuje především z důvodu citlivějšího přístupu oprávněné úřední osoby, a vyšší možnosti preventivně a výchovně působit na mladistvého. Další procesní úkony, například právo na nahlížení do spisu, právo navrhopat důkazy nebo činit jiné návrhy, provádí mladistvý společně se zákonným zástupcem, opatrovníkem mladistvého, orgánem sociálně-právní ochrany dětí nebo prostřednictvím zmocněnce.

V poslední části bakalářské práce jsem se věnovala zastupování mladistvých osob před správními orgány. Mladistvé osoby jsou v přestupkovém řízení zastupovány fakultativně zmocněncem a obligatorně zákonným zástupcem, opatrovníkem mladistvého

a orgánem sociálně-právní ochrany dětí. Forma obligatorního zastoupení je jedna z největších odlišností s přestupkovým řízením se zletilými osobami. Do pravomocí zákonného zástupce, opatrovníka mladistvého a orgánu sociálně-právní ochrany patří zejména právo na vyrozumění o zahájení řízení, právo navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, právo nahlížet do spisu, právo účastnit se ústního jednání, právo podat odvolání ve prospěch mladistvého a další pravomoci vycházející z ustanovení přestupkového zákona.

Dle mého názoru není úpravě přestupkového řízení s mladistvými věnována dostatečná pozornost jak zákonodárce, tak i odborné veřejnosti. Konkrétní zákonná úprava postavení mladistvých pachatelů v přestupkovém řízení, jejich procesních práv a povinností, je velice stručná. Stručnost zákonné úpravy může ztěžovat orientaci v této oblasti laikům, ale i oprávněným úředním osobám aplikaci práva. Dále lze shledat i nedostatky v přístupu Ministerstva vnitra a správních úřadů, které až do vzniku novely přestupkového zákona vypracovávaly každoroční přehled přestupků. Avšak v dostupných přehledech za roky 2018,2019,2020 nenalezneme statistické údaje věnované mladistvým pachatelům přestupků.⁸⁵

Za vhodné řešení shledávám vytvoření zákona, který se bude výhradně věnovat přestupkovému řízení s mladistvými, jako je tomu v případě zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. Nebo rozsáhlejší zpracování hlavy IX. přestupkového zákona, která se dle názvu věnuje zvláštním ustanovením o mladistvých. Ovšem nyní obsahuje pouze pět paragrafů. Z mého pohledu by to bylo přínosné pro sjednocení a zjednodušení aplikace ustanoveních o mladistvých pachatelích přestupků oprávněným úředním osobám, kterým není dosud ani poskytována, dle mého názoru, dostatečná odborná průprava pro tak specifický druh přestupkové řízení.

V rámci zpracování bakalářské práce bylo dosaženo stanoveného cíle a zodpovězena výzkumná otázka a veškeré dílčí výzkumné otázky. V případě možnosti rozsáhlejšího zpracování tématu by však bylo vhodné jej doplnit větším množstvím informací vycházejících z činnosti správních úřadů podílejících se na přestupkovém řízení s mladistvými osobami.

⁸⁵ Přehled přestupků za rok 2018. Přehled přestupků za rok 2019. Přehled přestupků za rok 2020. [online]. www.mvcr.cz [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/prestupky.aspx>

Zdroje

Odborná a komentářová literatura:

- FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní trestání. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, 396 s.
- PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. 1. vydání. Praha: Leges, 2017, 448 s.
- PRÁŠKOVÁ, Helena. Přestupkové právo. 2. vydání. Praha: Leges, 2022, 574 s.
- KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých dalších přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019, 860 s.
- FIALA, Zdeněk a kol. Správní právo trestní. Praha: Leges, 2017, 308 s.
- FRUMAROVÁ, Kateřina a kol. Správní právo procesní. 1 vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, 538 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 512 s.
- PRŮCHA, P. Správní řád s poznámkami a judikaturou. Praha: Leges, 2017, 519 s.
- MARTON, Michal, GONSIOROVÁ, Barbora. Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi. 7. vydání. Praha: Leges, 2017, 272 s.
- PETROV, J a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022 [online databáze]. Praha: C. H. Beck, 2022 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://databaze.beck-online.cz)

Odborné časopisy a sborníky:

- KOŘÍNEK, Štěpán. Nepřípustné zastoupení ve správním řízení o dopravním přestupku. Právní rozhledy [online], 2022, č. 22, str. 769 [cit. 3. března 2023]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://databaze.beck-online.cz)
- KOPECKÝ, Martin. Uplatňování zásad jednotnosti a koncentrace ve správním řízení. Právní rozhledy [online databáze], 2007, č. 13, str. 461 [cit. 4. března 2023]. Dostupné z: [databáze beck-online.cz](https://databaze.beck-online.cz)
- POSPÍŠILOVÁ, Soňa. Specifika příkazního řízení o přestupku s vydáním příkazu na místě. In: POTĚŠIL, Lukáš, HEJČ, David, VALDHANS, J (eds.). Řízení o přestupcích (nejen) z pohledu správních orgánů a správních soudů. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Právnická fakulta, 2019, s. 311–325.

Právní předpisy a související dokumenty:

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jakou součástí ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Důvodová zpráva k zákonu č. 417/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Judikatura:

Ústavní soud: Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2992/08.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.1. 2010, sp. zn. 5 As 65/2009.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11.7. 2014, č.j. 4 As 77/2014–33.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 28.5. 2009, sp. zn. 4 Ads 147/2008–95.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7. 2017, č.j. 5 As 227/2015-64.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6.5. 2015, č.j. 6 As 239/2014-39.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12. 2008, č.j. 1 As 100/2008-61.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24.7. 2014, č. j. 4 As 120/2014-21.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4.5. 2011, č.j. 1 As 27/2011-81.

Nejvyšší správní soud: Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17.2. 2011, č. j. 5 As 24/2010-97.

Nejvyšší správní soud: Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28.8. 2014, č.j. 7 Afs 54/2011-1278.

Krajský soud v Plzni: Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31.5. 2016, č.j. 30 A 107/2015-33.

Krajský soud v Hradci Králové: Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11.4. 2017, č. j. 30 A 71/2016-51.

Internetové zdroje:

Sociálně-právní ochrana dětí [online]. www.mpsv.cz [cit. 29. ledna 2023]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/socialne-pravni-ochrana-deti-1>

VARVAŘOVSKÝ, P. a kol. Sborník stanovisek veřejného ochránce práv, Přestupky 9, 2012 [online]. www.ochrance.cz [cit. 29. ledna 2023]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/vystupy/edice-stanoviska/Prestupky.pdf>

Závěr č. 18 ze zasedání poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu ze dne 7.11. 2005 [online]. www.mvcr.cz [cit. 29. ledna 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zavery-poradniho-sboru-ministra-vnitra-ke-spravnimu-radu-a-spravnimu-trestani.aspx>

Stanovisko Veřejného ochránce práv ze dne 23.5.2016, sp. zn. 3595/2015/VOP [online]. www.ochrance.cz [cit. 6. března 2023]. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4080>

Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (3. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 1. února 2022) [online]. www.mvcr.cz [cit. 3. března 2023]. Dostupné

z: [file:///C:/Users/HP/Downloads/Pruvodce_zakonom_c_250-2016_Sb_o_odpovednosti_za_prestupky-3_doplnena_verze_-_20220204%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Pruvodce_zakonom_c_250-2016_Sb_o_odpovednosti_za_prestupky-3_doplnena_verze_-_20220204%20(7).pdf)

Přehled přestupků za rok 2018. Přehled přestupků za rok 2019. Přehled přestupků za rok 2020. [online]. www.mvcr.cz [cit. 5. března 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/prestupky.aspx>

Shrnutí

Bakalářská práce se zabývá tématem mladistvých osob jako účastníků přestupkového řízení. Cílem práce je uceleně charakterizovat problematiku účastenství mladistvých osob v přestupkovém řízení a odlišit ji od účastenství osob zletilých, s ohledem na aktuální právní úpravu. Bakalářská práce je strukturována do čtyř částí. První část se vymezuje základní pojmy a instituty. Druhá část se věnuje hmotněprávní úpravě správního trestání. Třetí část bakalářské práce se zabývá subjekty přestupkového řízení. Poslední část se věnuje zastupování mladistvých osob před správním orgánem a procesním úkonům spojených s účastí mladistvých v přestupkovém řízení.

Abstract

The bachelor thesis deals with the topic of juveniles as participants in misdemeanour proceedings. The aim of the thesis is to comprehensively characterize the issue of participation of juveniles in misdemeanour proceedings and to distinguish it from the participation of adults, taking into account the current legal regulation. The bachelor thesis is structured in four parts. The first part defines the basic concepts and institutes. The second part is devoted to the substantive regulation of administrative punishment. The third part of the bachelor thesis deals with the subjects of misdemeanour proceedings. The last part deals with the representation of juveniles before the administrative authority and procedural acts related to the participation of juveniles in misdemeanour proceedings.

Klíčová slova

Mladistvý, přestupkové řízení, zastupování mladistvých v přestupkovém řízení, procesní úkony v řízení s mladistvým účastníkem

Keywords

Juvenile, Misdemeanour proceedings, representation of juveniles in misdemeanour proceedings, procedural acts in proceedings with juveniles participants